

AY-VÄEN RAUHANPÄIVÄT

14.–15.1.2017 LAHTI

KOOSTE

TYÖPAIKKOJEN RAUHANTOIMIKUNTA & SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT

RAUHANPÄIVIEN OHJELMA

LAUANTAI 14.1.2017

- Kaupungin tervehdys, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja **Mika Kari**.
- Paikallisen järjestelytoimikunnan tervehdys, **Anja Sagulin**.
- Runo: **Maarit Elomaa-Solkio**.

s. 4 TURVALLISUUSPOLIITTINEN TILANNE ITÄMERELLÄ.
Rauhanpuolustajien puheenjohtaja **Markku Kangaspuro**.

s. 16 YHTEISKUNNALLINEN ILMAPIIRI
AY-LIIKKEEN HAASTEENA. Keskustelemassa SEL:n puheenjohtaja **Veli-Matti Kunttonen**, JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine**, SuPerin puheenjohtaja **Silja Paavola**, Tehyn puheenjohtaja **Rauno Vesivalo** ja Rakennusliiton tiedotuspäällikkö **Heikki Korhonen**.

TEEMARYHMÄT:

s. 9 LAHTI MUKANA PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTI-KUNTAYHTYMÄSSÄ. Päijät-Hämeen hyvinvointi-kuntayhtymän varapuheenjohtaja **Kari Lempinen**.

s. 13 SYYRIAN TILANNE. **Reko Ravela**.

s. 10 KENEN ETU ON PELON ILMAPIIRI? Kirjailija **Raimo Pesonen**.

s. 12 AY-LIIKE JA PAIKALLINEN SOPIMINEN. Pääluottamusmies, Helsingin kirvesmiesten ao. 1:n puheenjohtaja **Manu Kivisaari**.

s. 14 NORMIKRIITTISELLÄ NÄKÖKULMALLA RAUHAA RAKENTAMAAN. Opettaja **Hanna Niittymäki**.

SUNNUNTAI 15.1.2017

ELOKUVA: Elämä odottaa – kansanäänestys ja vastarinta Länsi-Saharassa.

s. 11 POHJOIS-AFRIKAN KONFLIKTEISTA JA RAUHAN EDELLYTYKSISTÄ. Professori emeritus **Tuomo Melasuo**.

TYÖPAIKKOJEN RAUHANTOIMIKUNNAN VUOSIKOKOUS

TEEMASEMINAARIEN ESITTELY

s. 19 SUOMI 100 VUOTTA – MILLAINEN YHTEISKUNTA ON RAKENNETTU. Lapsiasiavaltuutettu **Tuomas Kurttila** ja Väestöliiton monikulttuurisuuden asiantuntija **Mina Zandkarimi**.

Rauhanpäivien päätös.

- Mies ja kitara, **Timo Kalevi Forss**.

TYÖPAIKKOJEN RAUHANTOIMIKUNNAN JÄSENET 2017–2018:

Ailasmaa Eija, JHL, Rauma
Bäckman Bjarne, JHL, Espoo
Gren Janne, RL, Lohja
Haverinen Jaana, PAM, Joensuu
Hakamäki Sanna, PAM, Turku
Hakamäki Vesa, JHL, Turku
Heikkilä Eija, PAU, Vantaa
Hiltunen Keijo, JHL, Vantaa
Houma Päivi, SuPer, Lahti
Ilminen Suvi, JHL, Jyväskylä
Jalovaara Tarja, TEK, Tampere
Ketonen Irma, JHL, Lohja
Kivinen Minna, TEAM, Nokia
Koivu Talvikki, PAM, Helsinki
Kuusniemi Kauko, RL, Tampere
Lehtola Satu, JHL, Lahti
Lehtonen Juhani, JHL, Hämeenlinna
Leskinen Ari, PRO, Vantaa
Lilja Juhani, PRO, Helsinki
Lintunen Iina, JHL, Helsinki
Mäkimartti Hannele, RL, Helsinki
Pelttari Tanja, JHL, Porvoo
Sagulin Anja, JHL, Lahti
Salo Kristiina, JHL, Espoo
Salmén Päivi, SuPer, Helsinki
Sirén Jouni, Akava, Tampere
Sulopuisto Ari, RL, Joensuu
Suonperä Arjo, Lakimiesliitto, Espoo
Tallbacka Helmer, SEL, Helsinki
Ylismäki Kikka, JHL, Helsinki
Wallin Katja, JHL, Helsinki
Vapaavuori Timo, JHL, Espoo

Puheenjohtaja: Tanja Pelttari
Varapuheenjohtaja: Keijo Hiltunen

KUVAT: JUHA HUTTUNEN JA TEEMU MATINPURO
 ULKOASU JA TAITTO: ESSI RAJAMÄKI

HYVÄ LUKIJA

Kädessäsi on kooste, johon on kerätty seminaariviikonlopun teemoista lyhyet tiivistelmät. Toivottavasti tiivistelmät nostavat Lahden laajat ja monipuoliset teemat esiin yhteisissä keskusteluissa yhdistyksissä, osastoissa ja laajemmin muissa yhteisöissä.

Yhteiskunnallinen tilanne edellyttää ay-liikkeen tiivistymistä ja vahvaa yhteistyötä. Kuntavaalit ovat nurkan takana, sote-uudistus tulossa ja syksyllä käydään liittokierros. Vain yhteistyöllä voimme vaikuttaa siihen, millainen on työntekijöiden, opiskelijoiden, perheiden, lasten ja nuorten tai vanhusten tilanne tulevaisuudessa. Meillä on oltava tietoa voidaksemme vaikuttaa arvokeskusteluun ja päätöksiin, jotka näkyvät meidän jokaisen arjessa.

Lahdessa kansainväliset teemat olivat myös vahvasti esillä. Muuta vaihtoehtoa ei voi ollakaan, emme voi keskittyä vain Suomeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Maailma on yhteinen, ja monella valinnalla tai teolla on laajempia vaikutuksia kuin mitä tulee ensin ajatelleeksi. Jos pitäisi valita vain yksi asia, jonka puolesta saa puhua, olisi valinta helppo – rauha. Rauha on perusta, jolle kaikki muu rakennetaan, ja ilman sitä meistä kukaan ei voisi toimia paremman yhteiskunnan puolesta.

TERVETULOA
SEURAAVILLE
RAUHANPÄIVILLE
13.–14.1.2018
HELSINKIIN!

Ay-väen rauhanpäivien palaute on ollut positiivista, etenkin ohjelman sisällön osalta. Kiitos tästä kuuluu luonnollisesti erinomaisille asiantuntemustaan jakaneille alustajille. Vuodesta toiseen päivät ovat oma ainutlaatuinen tapahtumansa, jossa osallistujat eri ammattialoilta, liitoista ja paikkakunnilta kohtaavat ja käyvät vuoropuhelua yhteisten teemojen äärellä ja verkostoituvat.

Asiantuntevat alustajat sekä erilaiset mielipiteet ja kokemukset antavat meille kullekin uutta pohdittavaa, tietoa ja eväitä omaan työhön sekä arkeen. Se on Ay-väen rauhanpäivien ehdoton rikkaus.

Lahdessa valittiin myös uusi Työpaikkojen rauhantoimikunta kaudelle 2017–2018. Toimikuntaan valittiin 32 jäsentä, joista 14 on mukana toimikunnassa uusina jäseninä.

Toimikunta on kokoontunut ensimmäisen kerran ja vieraanamme oli puhumassa Venäjän ay-liikkeestä Aleksei Etmanov. Kävimme palautekeskustelun Lahdesta ja suuntasimme katseen jo ensi vuoteen, jolloin kokoonnumme 13.–14 tammikuuta Helsinkiin. Laitathan päivän jo nyt kalenteriisi!

TANJA PELTTARI

Työpaikkojen rauhantoimikunnan puheenjohtaja

TURVALLISUUSPOLIITTINEN TILANNE ITÄMERELLÄ

- **Suomen Rauhanpuolustajien puheenjohtaja
ja Aleksanteri-instituutin tutkimusjohtaja
Markku Kangaspuro**

Kun puhumme Itämeren turvallisuuspoliittisesta tilanteesta Suomen näkökulmasta, joudumme puhumaan Venäjästä ja sen aikeista. 1990-luvulla Neuvostoliiton johtama Varsovan liitto alkoi purkautua. Rauhanliikkeessä, järkevästi ajattelevien maiden ulkopolitiikoissa ja diplomaateissa heräsi toivo, että myös Nato kävisi tarpeettomaksi, koska sen vihollinen katosi. Neuvostoliitosta irtosi maita, joita kutsuttiin uusiksi demokratioiksi. Lännessä olivat Nato-maat. Näiden väliin jäi iso joukko valtioita, jotka eivät tuolloin kuuluneet mihinkään sotilasliittoon.

Suomi ja Ruotsi olivat perinteisesti sotilasliittoihin kuulumattomia maita. 1990-lukuun vaikuttivat myös Jugoslavian hajoamissodat, Georgian sisällissota, Abhastian, Ossetian ja Georgian välinen sota, Moldovan sota Transnistrian kysymyksineen.

Kylmän sodan aikana sotilaspoliittisesti herkkiä alueita oli muun muassa Pohjola, johon kuuluu Murmanskin alue venäläisine sotilastukikohtineen. Siellä oli Neuvostoliiton ydinaseita sekä ydinsukellusveneitä, joista osa upposi pohjaan ydinreaktoreineen. Alueeseen kuuluvat myös Norjanmeri ja pohjoinen Atlanti. Siellä toimivat Nato-maat Norja, Islanti ja Britannia. Pohjoiselle alueelle keskittyi paljon sotilaallista jännitettä. Toinen herkkä alue on Tanskan salmet, joiden kautta voidaan vaikuttaa koko Itämeren seutuun.

Neuvostoliiton romahduksen jälkeen tilanne lientyi huomattavasti geopolitiittiselta asetelmaltaan ja sotilasliitot alkoivat hajota. Valitettavasti Eurooppa ei tarttunut tähän tilaisuuteen. Nato alkoi etsiä itselleen uutta roolia.

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Yhdysvaltojen politiikkana on ollut Venäjän vaikutusvallan pienentäminen. Entisen Neuvostoliiton alue on ympäröity Naton jäsenmailla. Ketjuun kuuluvat Baltian maat, Puola, Tšekki, Slovakia, Unkari, Romania, Bulgaria sekä Turkki. Natolla on erityissopimukset Georgian ja Azerbaidžanin kanssa ja isäntämaasopimus Suomen ja Ruotsin kanssa. Isäntämaa-

sopimuksen perusteella Suomen satamat ja lentokentät ovat Nato-joukkojen käytössä myöskin operaatioissa, joka voi suuntautua kolmatta osapuolta vastaan – periaatteessa myös Venäjää vastaan tietyssä tilanteessa. Isäntämaasopimuksen perusteella Suomi ja Ruotsi ovat valmistautuneet joukkojen vastaanottamiseen. Tähän liittyvät suuret sotaharjoitukset Yhdysvaltojen ja muiden Nato-maiden kanssa. Ne ovat osaltaan lisänneet jännitettä Itämeren alueella jo paljon ennen Ukrainan kriisiä ja myös sen jälkeen.

BALTIAN MAIDEN PUOLUSTUS

Miksi sitten erityisesti Baltian maat ovat painostaneet Suomea ja Ruotsia liittymään Natoon? Miksi avoimesti pro-Nato-lehdeksi julistautuneessa Helsingin Sanomissa siteerataan virolaisten argumentaatiota Suomen Natoon liittymiseksi? Tähän on yksi hyvin yksinkertainen syy, joka ei kaipaakaan minkäänlaisia rauhanideologisia tai militaristisia lähtökohtia. Se on reaalipoliittikka.

Viron laivasto koostuu yhdestä ”kalastusaluksesta”. Sen ilmavoimiin kuuluu helikopteri, josta ei tiedetä pystyykö se nousemaan ilmaan. Miehiä – joskin hyvin koulutettuja – on vain 3 000. Suomen armeijassa pelkästään varusmiehiä on 30 000. Lisäksi Virossa on noin 3 000 vapaaehtoista suojeluskuntalaista. Viron maa-armeijassa on siis 6 000 miestä.

Viro, Latvia ja Liettua ovat ulkoistaneet oman maanpuolustuksensa muille. Ne ovat liittyneet Natoon juuri sen takia, että Nato-joukot suojaisivat niitä sotilaallisesti. Sen takia Baltiassa ovat Naton joukot harjoittamassa ilmavalvontaa. Samasta syystä sinne on nyt tuotu yhdysvaltalaisia joukkoja. Ukrainan kriisin jälkeen sekä Nato-joukot että USA:n joukot ovat läsnä Baltiassa. Baltian maat toivovat, että myös Suomen ja Ruotsin joukot osallistuisivat Baltian ulkoistettuun puolustukseen.

Jos kuvitellaan tilanne, jossa Baltian maiden ja Venäjän välille syntyisi kriisi, olisi Nato-joukkojen siirtäminen Baltiaan äärimmäisen hidasta. Ne tarvitsevat isoja tukikohtia, joita Baltiassa ei ole. Tämä tarkoittaa sitä, että joukot tarvitsisivat Suomen ja erityisesti Ruotsin tukikohtia: lentokenttiä, satamia ja kasarmeja. Jos toimisimme Naton 5. artiklan eli solidaarisuussopimuksen mukaisesti, olisimme automaattisesti sidottuja turvaamaan Baltian maiden

tehdä, jotta Itämeren alueella vallitseva varustelukierre saadaan pysäytettyä.

VENÄJÄN UHKA

Kun **Putin** pistäytyi Kultarannassa, hän puhui 1 500 kilometrin sotilaallisesti tyhjästä alueesta Suomen ja Venäjän rajalla. Hän puhui tietysti venäläisittäin suurella mittakaavalla ja tulkitsi karttoja löyhästi. Tarkasti lasien sotilaallista tyhjiötä on noin tuhannen kilometrin leveydeltä. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen useita sotilastukikohtia poistettiin. Venäjällä on Suomen suuntaan olevalla alueella käytettävissään 70 000–80 000 miestä. Suomen armeijan sodan ajan vahvuus on 220 000.

Jos puhumme täysin epätodennäköisestä tilanteesta, jossa Venäjä haluaisi maa-armeijallaan valloittaa Suomen, siihen tarvittaisiin kolme kertaa suurempi määrä miehiä kuin puolustajalta löytyy. Tällaista määrää miehiä Venäjällä ei ole liikuteltavissa eikä aseisiin saatavissa kovin helposti. Silloin päädytään puhumaan oletetun hyökkäyksen yhteydessä ydinaseista ja ilmavoimien käytöstä.

2000-luvun alussa Venäjä supisti voimakkaasti asevoimien kalustoa ja joukkojaan Suomen rajan tuntumassa. Se on edelleenkin vallitseva tilanne kaikesta kuulemastamme puheesta huolimatta. Jotkut evp.-kenraalit ovat tabloid-lehdistössä nostaneet esiin Alakurtin sotilastukikohdan Venäjällä. Sen tarkoituksena on väitetty olevan Suomen katkaiseminen Oulun korkeudelta. Alakurtin sotilastukikohta on kuitenkin perustettu tukemaan Venäjän pohjoista laivastoa. Sitä ei ole rakennettu ensisijaisesti Suomea silmällä pitäen.

Kaliningradiin on Ukrainan kriisin jälkeen ja Naton kasvaneen läsnäolon takia tuotu ydinohjuksia. Ne tuotiin ainakin harjoituksiin. Emme tiedä, onko niitä viety sen jälkeen pois. Sieltä löytyy myös pari modernia sota-alusta, jotka voivat laukaista risteilyohjuksia. Niiden kantama voi olla jopa 2 000 kilometriä. Venäjä ampui samoja ohjuksia muutaman kappaleen koe- ja näyttömielessä Mustalta-mereltä Syyriaan.

Suomessa puhutaan yhä talvisodasta eikä nykyisistä sodista. Kun puhutaan nykyisestä sodasta, sodankuvasta ja tilanteesta, jossa Venäjälle ja Suomelle tulisi konflikti, Venäjä ei lähtisi hyökkäämään tänne Raatteen tietä pitkin. Tarvittaessa muutamassa laivassa sekä Kaliningradissa olevat risteilyohjukset tuhoaisivat koko Etelä-Suomen infrastruktuurin ennen kuin me ehdimme sanoa edes A. Se on tämän päivän sodan kuva. Suomessa ei ole sotilaallisia keinoja maamme turvallisuuden

Ihmiskunnan suurimpia ongelmia on ydinsodaksi kärjistyvän sodan välitön uhka. Se on jopa ilmastonmuutosta suurempi uhka.

takaamiseksi konfliktissa Venäjän kanssa. Tuossa tapauksessa siihen ei auta myöskään Nato eikä Naton ydinasateenvarjo. Suomi olisi vain taistelutanner, johon ydinpommit putoavat.

Kangaspuron mielestä Suomen puolueettomuus, liennytys ja yhteistyö ovat ainoita keinoja säilyttää rauha.

Venäjällä on jäljellä Itämerellä kolme sukellusvenettä. Vuona 1991 Neuvostoliiton hajotessa Venäjällä oli 40 sukellusvenettä. Maan kaluston pieneneminen Itämerellä on ollut dramaattista. Risteilijöitä ja isompia aluksia ei ole enää yhtään. Hävittäjiä ja fregatteja on yhteensä kahdeksan. Pienempiä aluksia oli 300 kappaletta vuonna 1991. Nyt niitä on käytännössä nolla. Tuonkokoinen on ydinaseita lukuun ottamatta Venäjän suuri sotilaallinen uhka, jolla perustellaan muita asioita eli käytännössä Suomen sotilas- ja turvallisuuspolitiikan muuttamista. Lännellä on Itämeren alueella 15 sukellusvenettä ja 25 suurta alusta.

EUROOPAN UHAT, MAAILMAN UHAT

Euroopan todellisena haasteena on se, että aseellisen voiman käyttö politiikan tekemisen välineenä ei ole koskaan loppunut. Sitä käytetään, sillä uhataan ja sillä tehdään politiikkaa. Kyse ei ollut pelkästään Georgian sodasta 2008 ja Ukrainan kriisistä. Meillä on ollut Jugoslavian hajoamissodat, Kosovon pommitukset sekä länsieurooppalaisten valtioiden aktiivinen osanotto konflikteihin entisissä siirtomaissaan ja Lähi-idässä. Jälkimmäiseen osallistuu myös Venäjä.

Jakamattoman Euroopan ajatus on tietyllä tapaa tullut päätökseen. Eurooppalaisista arvoista on vaikea puhua. Euroopassa ovat nationalismi ja uudelleen piirtyvät henkiset ja fyysiset rajat tulleet selkeästi näkyviin. Kukaan ei enää puhu Venäjän integroimisesta Eurooppaan. Ajatus siitä, että voitaisiin muodostaa yhteinen laaja Eurooppa, joka tekisi yhteistyötä ja loisi yhteistä hyvinvointia, on haihtunut jo kauan sitten. Euroopan unioni arvo-yhteisönäkin on aikamoisissa ongelmissa. Asetelma on pakolaiset vastaan talouskriisi. Maailman kriisit ja niiden tuottamat pakolaiset sekä Euroopan talouskriisi ovat aiheuttaneet seurauksia, jotka näimme brexitissä.

Tabloid-lehdet kertoivat, että Britannian eroaminen Euroopan unionista oli Putinin voitto. Näin ei todellakaan ollut, vaan brexitin aiheuttivat brittien omat taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat. Eurooppaa jäytäviä syviä ongelmia ovat sosiaalisen eriarvoisuuden lisääntyminen, köyhyys sekä rikkaiden rikastuminen, jota ei voida enää perustella. Euroopan ongelmia ovat Britannian, Puolan, Unkarin, Slovakian, Tšekin ja Itävallan nationalistisen äärioikeiston nousu. Meillä on Tanskan, Ruotsin ja Suomen erittäin tiukasti kiristynyt pakolaispolitiikka, jossa rikotaan jopa omia perustuslakeja ja humanitaarisen pakolaispolitiikan periaatteita.

YDINASEET IHMISKUNNAN SUURIN UHKA

Ihmiskunnan suurimpia ongelmia on ydinsodaksi kärjistyvän sodan välitön uhka. Se on jopa ilmastonmuutosta suurempi uhka. Jos ydinsota alkaa, jokainen ymmärtää mitkä sen seuraukset ovat. Pelkästään Yhdysvaltojen ja Venäjän ydinaseilla on mahdollista tuhota maailma useaan kertaan. Moneen vuosikymmeneen ei ole kuultu niin löysää heittelyä ydinaseiden käytöstä kuin viime vuosina. **Trump** kysyy television vaaliväittelyssä: "Miksi emme ole jo käyttäneet ydinaseita, jos kerran meillä sellaiset on." Venäjän Tanskan-lähettiläs uhkaa Kööpenhaminaa ydinaseilla.

Putin viittaa ydinaseiden käyttöön säännöllisesti. Britannia, Ranska ja Yhdysvallat uudistavat ja modernisoivat ydinaseitaan. Venäjän asevoimien modernisaation pääsuunta on ydinaseiden käyttökelpoiseksi tekeminen nykysotia silmällä pitäen. Tämä on todellinen huoli, jota ei ole otettu tarpeeksi vakavasti. Sen lisäksi meillä on uusia ydinasevaltiota, jotka ovat aika arvaamattomia, kuten Intia, Pakistan ja Israel sekä todennäköisesti myös Pohjois-Korea.

Ilmastonmuutoksen hallitsemattomat seuraukset voivat tuottaa aivan erikokoisen pakolaisongelman kuin minkä koimme vuonna 2014. Puolentoista miljoonan pakolaisen tuleminen Eurooppaan ei ole mitään verrattuna siihen, että ilmastonmuutoksen aiheuttaman kriisin seuraukset toteutuvat. Puhtaasta vedestä, asuinalueista ja ruuasta tulee pulaa. Silloin miljardien ihmisten elinmahdollisuudet ovat vaarassa. Me emme todennäköisesti kestä sitä, varsinkaan jos Suomi ei tahtonut kestää 30 000:ta pakolaista, joista puolet lähetettiin kipin kapin takaisin.

Meillä on edelleen pankkikriisi, roskalainat ja pankkien epävakaus. Mitä tapahtuu, jos euroalueen talous romahtaa, jos Eurooppa oikeasti kriisiytyy, jos hyvinvointivaltiomme alkaa mennä todella alaspäin? Minkälaiset voimat tulevat silloin pitämään kuria ja järjestystä? Silloin ei enää puhuta demokraattisista arvoista ja ihmisoikeuksista. Alueelliset kriisit ovat myös vaarassa eskaloitua. Jos puhuisimme Syyrian ja Irakin sodasta Euroopassa, puhuisimme maailmansodasta. Pelkästään länsiliittoutuneiden joukoissa on Syyrian kriisissä taistelemassa 60 maata. Siellä on maailmansota. Kukaan ei sano, etteikö tämä voisi laajentua.

On olemassa myös vaara, että USA ja Venäjä joutuvat aseelliseen kontaktiin Syyrian alueella. Se on asia, jota maat ovat vältelleet viimeiseen asti, vaikka ovatkin uhkailleet sillä. Menossa on monia muitakin konflikteja, jotka saattavat kasvaa suuremmiksi. Nämä ovat ihmiskunnan varsinaiset ongelmat.

Onko Venäjä haaste Euroopan demokratialle? Jos eurooppalainen ja länsimainen edustuksellinen demokratia vaarantuu Putinin politiikasta ja Venäjästä, on länsieurooppalainen demokratia niin kypsä hedelmä, että se romahtaa jo ihan itsestään, toteaa Kangaspuro. Lisäksi niin sanottu hybridi- ja informaatio-sota on ilmiö, joka on ollut aina olemassa ja on käytössä muillakin kuin Venäjällä. Hybridisota trolleineen ei romahduta demokratiaamme.

GLOBALISAATION UHKA

Demokratiaa uhkaavista prosesseista suurimpia on talouden globalisaatio. Se on jatkunut pitkään ja irrottanut

talouden demokraattisista prosesseista. Tästä puhutaan, kun isot firmat eivät maksa lainkaan veroja eikä hyvinvointivaltio saa verotuloja järjestelmän ylläpitämiseen. Tämän takia Google on Britanniassa ja Apple Irlannissa erittäin kevyellä verotuksella. Poliittinen järjestelmämme on tällä hetkellä voimaton tekemään asialle mitään.

Väitetään, että länsimainen demokratia perustuu hyvinvoivan keskiluokan tukeen. Yhdysvalloissa on ollut jo pitkään käynnissä prosessi, joka nosti Trumpin valtaan. Siellä keskiluokka pienenee. Rikkain prosentti ihmisistä rikastuu ja työtä tekevän keskiluokan tulevaisuudennäkymät heikkenevät. Tämä on järjestelmän iso kriisi, joka on aivan eri kokoluokkaa kuin Venäjän politiikka.

Vastauksena talouden globalisaatiolle on ollut politiikan globalisaatio. Se on tuottanut ylikansallisia poliittisia päätöksentekoelementtejä kuten Euroopan unionin. Puhumme EU:n demokratiavajeesta, koska unionin demokratia on vähäisempää kuin kansallisvaltioiden demokratia, mikäli demokratialla tarkoitetaan ihmisten päätäntävaltaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa omiin asioihinsa ja oman elinympäristönsä kehitykseen.

Parlamentaarista päätäntävaltaa on siirretty ylikansallisille elimille. Tämä prosessi on uhka demokratiallemme, ei suinkaan Putin, joka ei hänkään tietenkään ole maailman suurin demokraatti. EU on vaikeuksissa, kuten myös Venäjän johtama Euraasian unioni. Titaanien kamppailuun osallistuvat maailman toiseksi suurin kansantalous Kiina sekä suurin talous Yhdysvallat. Nämäkin ovat uhkia länsimaiselle demokratialle.

Krimin valtauksessa ei ammuttu laukaustakaan.

Carl von Clausewitz on jo lähes parisataa vuotta ollut sotateorian klassikko. Hänen elinaikanaan ei ollut nettiä, bittejä eikä ydinaseita. Hän sanoi sodan olevan politiikan jatkamista toisin keinoin. Clausewitz sanoi myös, että sotaa tulee välttää, jos poliittiset keinot riittävät päämäärään pääsyyn. Tällä Kangaspuro viittasi Krimiin, koska juuri siten venäläiset toimivat siellä, näyttivät sotilaallista voimaa. Poliittiset edellytykset olivat kypsiä Krimin ottamiseen ja Venäjä otti sen.

Sota on kameleontti, jatkuvasti muuttuva ilmiö. Krimin valtauksesta ei voi siis vetää johtopäätöksiä, että Venäjän uusi strategia olisi nopea toiminta ja hybridisota. Sota muuttuu aina tilanteen ja tarkoituksen mukaan.

Clausewitz on sanonut, että sota on ihmisten välistä vuorovaikutusta. Se on ensisijaisesti mielen vaikutusta mieleen, ei materiaa materiaan.

TYYNENMEREN ULOTTUVUUS

Tämän päivän poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painopiste on Tyynellämerellä. Itämeri on sivunäyttämö, mikä antaa meille tilaa pitää se sotilaallisista jännitteistä vapaana alueena. Tyynellämerellä vaikuttavat Kiina, Yhdysvallat ja Japani, maailman kolme suurinta kansantaloutta, ja alueella on valtava talouskasvu. Yhdysvallat on myös siirtänyt sinne omia joukkojaan Euroopasta.

Kangaspuro arvioi, että Tyynenmeren näkökulmasta Ukrainan kriisi tulee olemaan ohimenevä sivujuonne globaalissa historiassa. Eurooppa on globaalisti ajateltuna eläköityvä kulttuurin ulkomuseo. Jos mietitään sitä, miten maailman asioita järjestetään, huomataan, että Eurooppa ja Venäjä eivät pärjää ilman toisiaan.

Kun amerikkalaiset strategit laskeskelevat, miten maailmanjärjestystä muutetaan tai miten pelisäännöt luodaan Amerikan eduksi, he joko tekevät diilejä Kiinan kanssa tai vastustavat Kiinan nousua Trumpin tapaan. Tätä varten Trump kerää liittolaisia ja miettii uutta suhdetta Venäjään. Hän haluaa padota Kiinan voimaa. Tosin Kiina miettii samaa kuviota ja suhdettaan sekä Yhdysvaltoihin että Venäjään. Venäjällä ja Kiinalla on kuitenkin olemassa idut sotilasliittoon. Niillä on Shanghai Co-operation Organization, sotilaallinen järjestö, joka on järjestänyt muun muassa sotaharjoituksia Etelä-Kiinan merellä. Venäjällä ja Kiinalla on omat ristiriitansakin, jotka liittyvät muun muassa Kazakstaniin ja Keski-Aasian energiavaroihin.

Jos Eurooppa haluaa näyttellä omaa rooliaan maailmannäyttämöllä, sen ei kannata alistua Kiinan tai Yhdysvaltojen pompoteltavaksi. Tässä mielessä meidän on onnistuttava Euroopan tilanteen rauhoittamisessa ja yhteistyön luomisessa Venäjän kanssa. Venäjä katselee Itämeren Ukrainan, Valko-Venäjän ja entisen Itä-Euroopan näkökulmasta. Nato tulee kuvaan mukaan Britannian ja Yhdysvaltojen läsnäolon näkökulmasta.

Venäjällä on paljon muitakin intressejä kuten Euraasian alue, joka jatkuu Lähi-itään asti. Siksi Venäjä on mukana Syyriassa. Sevastopolin laivastotukikohta Krimillä on Venäjälle tärkeä muun muassa sen takia, että sieltä on yhteys Välimerelle Bosporinsalmen kautta. Venäjälle eteläinen rintama on sotilaallisesti paljon tärkeämpi kuin Itämeren alue. Tämä tarkoittaa myös meille mahdollisuutta olla ajautumatta konfliktiin Itämeren alueella.

LAHTI MUKANA PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄSSÄ

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän varapuheenjohtaja **Kari Lempinen**.

Kari Lempinen on aloittanut työuransa postimiehenä. Hän nousi Postissa pääluottamusmieheksi ja tuntee hyvin Postin rakennemuutoksen. Lempinen on toiminut SDP:n kaupunginvaltuutettuna vuodesta 1985. Sote-asiantuntemusta hänelle on kertynyt jo 18 vuoden ajan.

Lahden ja sen naapurinkuntien sote-uudistus ja hyvinvointikuntayhtymä on tarkoitus saada valmiiksi lähi-vuosina. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä on seitsemän hengen hallitus, joka tähtää alueen hoito- ja palvelukeskusten uudistamiseen. Kuntayhtymän piirissä ovat Lahden lisäksi Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila ja Sysmä. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän täydellinen virallinen nimi on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Kuntayhtymään kuuluvat kaikki Päijät-Hämeen maakunnan kunnat mukaan lukien Uudellamaalla sijaitsevat Pukkila ja Myrskylä sekä Kymenlaaksossa sijaitseva Iitti. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä on alueen suuri työllistäjä, sen henkilöstömäärä on yli 4000.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ongelma on muun muassa se, että 20 prosenttia ihmisistä käyttää 80 prosenttia palveluista. Tuohon 20 prosenttiin kuuluvat kaikkein huonokuntoisimmat ja köyhimmät kansalaiset. Myös järjestelmän vanhakantaisuus on ongelma. Sosiaali- ja terveystaksat ovat nousseet vuosi vuodelta. Vähätuloisten varat eivät riitä esimerkiksi lääkkeisiin. Perustason palveluiden pitäisi olla kaikkien saatavilla.

Sote-uudistuksen tavoitteena on muun muassa peruspalveluiden tavoitettavuus, uudet toimintatavat, uusittu johtamisjärjestelmä, ketterä monituottajamalli, keskittyminen vaikuttavaksi osoittuihin palveluihin ja ihmisten oman vastuun lisääminen. Lisäksi soten perusteina on pidetty integraatiota, uudistettuja palveluiden tuottamistapoja, palvelujen viemistä entistä enemmän kotiin ja digitalisaation hyödyntämistä. Minkään sektorin kustannukset eivät saa kasvaa yhtä prosenttia enemmän.

Lahden ja muiden kuntien palveluita on yhdistetty. Kärkihanketyöryhmiin kuuluvat terveyspalvelut, vanhuspalvelut, sosiaalitoimi, erikoissairaanhoito, tukipalvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Kaikki työryhmät ovat esittäneet toimintatapamuutosohjelmansa. Johtamisjärjestelmässä on neljä toimialuetta: terveys- ja sairaanhoitopalvelut, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, perhe- ja sosiaalipalvelut sekä strategia- ja tukipalvelut. Johtamisjärjestelmän rekrytoinneissa suositaan sisäistä hakua.

Tavoitteena on luoda hyvinvointiasemia pieniin paikkoihin, ettei lähikunnista tarvitsisi tulla aina Lahteen asti hoitoon. Mukaan tulevat yksityiset lääkäriasemat väit-

Sosiaali- ja terveydenhuollon ongelma on muun muassa se, että 20 prosenttia ihmisistä käyttää 80 prosenttia palveluista.

tävät tekevänsä hommat tehokkaammin kuin julkisella puolella. Julkiselta puolelta olisikin tavoitteena vähentää 276 esimiesnimikettä. Yleisenä tavoitteena on tehdä asioita tehokkaammin ja potilasystävällisemmin.

Sote-uudistuksen keskeisiä tiedottamiskohteita- ja välineitä ovat kuntien valtuustot, asukastilaisuudet, työntekijäinformaatiot sekä netti ja some. Lahden haasteita ovat väen vanheneminen ja työttömien suuri määrä. Ennaltaehkäisevät toimet ovat tärkeitä esimerkiksi erotapauksissa tai päihdeongelmissa. Tämä on kuitenkin haastavaa sosiaalipalveluiden säästöjen takia. Myös tietoliikenne- ja tekniikkapalveluissa on kehittämistä. Potilastietojärjestelmät pitäisi saada synkronoitua eri toimijoiden välillä.

KENEN ETU ON PELON ILMAPIIRI?

• Kirjailija Raimo Pesonen.

Israelilaisen historiantutkijan **Yuval Noah Hararin** mukaan tarinan kertominen on ihmisen merkittävin keksintö. Tarinan kertominen antoi ihmisille kyvyn tehdä yhteistyötä jonkin yhteisen päämäärän puolesta.

Tarinoilla kautta rakennetaan myös identiteettiä, jonka pohjalta ihmiset asettuvat erilaisiin ryhmiin. Identiteetin avulla tehdään selväksi se, mikä yhdistää ja toisaalta mikä erottaa oman ryhmän muista ryhmistä. Esimerkiksi mikä tekee suomalaisista erilaisia kuin muista? Tai kaupunkilaisista erilaisia kuin maalaisista.

Ryhmien muodostaminen on myös syvästi inhimillistä. Usein omaan ryhmään liitetään positiiviset asiat ja negatiiviset ulkoistetaan muihin.

Kun politiikan yhteydessä puhutaan ryhmistä, niin vastapuoli leimataan usein tunteelliseksi ja oma ryhmä rationaaliseksi, järkeväksi. Aikaisemmin myös sukupuoli jaottelu noudatti tätä mallia.

Millaisen tarina sitten haluamme kuulla? On sanottu, etteivät demokraatit voittaneet vaaleja esittämällä faktoja, sillä tarina oli tärkeämpi kuin faktat. Omat tarkoitukset määrittävät sen, mitä faktoja huomioidaan ja mitkä sivuutetaan. Esimerkiksi talouspoliittisiin faktoihin voidaan viitata ja nojata, mutta jos ne ovat "väärää", niin silloin niihin viitataan "kaikenmaailman dosenttien" puheina.

RASISMI PILOUTUU TERMIEN ALLE

Nationalismikin perustuu tarinoihin, joissa kansakunnalla on suuri ja kunnianhimoinen historia. Oma kansakunta on valittu kansa, kun taas muut ovat kavalia ja pahoja. Suomessa vihollisen roolin ovat saaneet venäläiset ja nyt yhä enemmän myös muslimit.

Maahanmuuttokeskustelussa toistetaan sitä, ettei kyse ole rasismista vaan maahanmuuttokriittisyydestä. Kysytään, eikö maahanmuuttoa saisi kritisoida. Näin syntyy

sateenvarjo nimeltä maahanmuuttokriittisyys, jonka alle myös oikea rasismi piiloutuu.

Ryhmien voi olla vaikeaa myöntää omia sisäisiä ristiriitojaan. Vuonna 1918 sisällissodassa valkoisilla kesti pitkään ymmärtää se, etteivät he taistelleet venäläisiä vastaan. Kun selvisi, että vastapuolella on suomalaisia, heitä alettiin kutsua "punaryssiksi", joilla on saastunut ja korruptoitunut mieli.

Uusliberalistiseen tarinaan liittyy ajatus siitä, että kaiken toiminnan on käytävä markkinoiden kautta ja että talous on erehtymätön ja sillä on jumalainen asema. Uusliberalistisessa ajattelussa puhutaan ihmissuhde-markkinoista ja talouskasvua syntyy, kun leikataan tarpeeksi julkista sektoria. Tarinan erehtymättömyyden todistaa se, että jos talouskasvua ei synny, niin silloin ei ole leikattu tarpeeksi.

Tarve viholliskuville on syntynyt uusliberalistisen maailman kriisistä.

TARINOILLA JA TERMEILLÄ OHJATAAN KESKUSTELUA

Tarve viholliskuville on syntynyt uusliberalistisen maailman kriisistä. Nykyajasta voidaan tehdä helppo

rinnastus 1920-lukuun, jolloin autoritääriset voimat tekivät paluun politiikkaan.

Äärioikeiston ja uusliberaalien välillä on lopulta aika vähän eroa. Molemmilla tahoilla on käsitys siitä, että maailma on selviytymiskamppailu, jossa selvitäkseen on vain juostava kovempaa. Uusliberalistien käsitys siitä, että ihmisarvo on kyseenalaistettavissa ja ostettavissa, on hyvin lähellä fasismia.

Tarinoin ja termeihin kannattaa kiinnittää huomiota, koska niillä ohjataan keskustelua. Esimerkiksi propaganda oli terminä alun perin positiivinen, kunnes se muuttui. Nykyisin propagandasta voitaisiin käyttää termiä info-sota. Ja jos jokin toiminta määritellään lähtökohtaisesti sodaksi, niin silloin se asettaa koko toiminnan vahvaan kehukseen: epämiellyttäväksi ja vaaralliseksi.

POHJOIS-AFRIKAN KONFLIKTEISTA JA RAUHAN EDELLYTYKSIÄ

• Professori emeritus **Tuomo Melasuo**

Melasuon huomion kohteena olivat Maghreb-alueen maat, eli maat, jotka jäävät Niilin länsipuolelle ja Saharan pohjoispuolelle: Marokko, Algeria, Libya, Tunisia ja Länsi-Sahara. Niiden tilanteet poikkeavat toisistaan, mutta kun tarkastellaan yhteiskunnallista kehitystä, on tunnistettavissa kaksi sosioekonomista tekijää, joiden vaikutus on kaikkien maiden kohdalla huomioitava: väestörakenne, joka on hyvin nuorta, sekä voimakas kaupungistuminen.

Voidaan sanoa, että yhteiskuntien kaupungistuminen on ollut niin nopeaa, että siitä on tullut ongelma. Kaupunkien infrastruktuuri ei ole pysynyt kasvavan kaupunkiväestön perässä, mikä näkyy etenkin asuntotuotannossa, koulutuksessa sekä terveydenhuollossa ja vastaavissa sosiaalipalveluissa. Asuntotuotannon ongelmat vaikuttavat suoraan nuorten ihmisten mahdollisuuksiin perustaa perhe. Koulutusta uudistetaan tällä hetkellä valtavasti, ja tarkoitus on saattaa kaikki ihmiset koulujärjestelmän piiriin. Koulutuksessa on tapahtunut edistystä, mutta kaikissa suhteissa ei ole kuitenkaan onnistuttu, ja esimerkiksi yliopistotason koulutus on vähentynyt 30 viime vuoden ajan.

Yksittäistä maakohtaista kehitystä tarkasteltaessa kaikissa maissa on kuitenkin aika lailla erilainen tilanne.

Libyan kohdalla on vaikea ennustaa, mitä maassa tulee tapahtumaan. Maan hallitus sijaitsee Tripolissa, mutta se ei nauti tunnustusta muualla Libyassa, jossa hallitsevat pääasiassa yksityisarmeijat. Isis on pyrkinyt saamaan jalansijaa rannikkokaupungeissa, mutta yksityisarmeijat ovat onnistuneet kukistamaan sen. Libyan tilanne on

hyvin kaoottinen, mitä ei helpota se, että Gaddafin kaaduttua hänen palveluksessaan olleet palkkasoturit jättivät maahan suuren määrän modernia aseistusta ja muun muassa ilmatorjunta-aseita.

Tunisia tunnetaan Suomessa arabikevään alkupisteenä. Tilanne maassa ei ole helppo, ja Melasuo esitti, että se on toisaalta lohduttomampi ja toisaalta optimistisempi kuin halutaan tunnustaa. Presidentti **Zine el-Abidine Ben**

Alin kaatumisen jälkeen alkanutta demokratiakehitystä ovat hidastaneet väkivaltaiset terrori-iskut sekä Tunisissa että rannikon turisti-kaupungeissa. Maassa on kuitenkin onnistuttu järjestämään vaalit ja vaihtamaan hallitus demokraattisin menetelmin ilman suurempia ongelmia. Maan väestö on myös hyvin koulutettua ja infrastruktuuri on suhteellisen hyvässä kunnossa. Vaikean ongelman Tunisialle muodostaa kuitenkin se tosiasia, että

maasta on lähtenyt nuoria taistelemaan Isisin riveihin enemmän kuin mistään muusta arabimaasta. Tällä hetkellä maassa käydään kiivasta keskustelua siitä, kuinka palaaviin Isisin riveissä taistelleisiin nuoriin suhtaudutaan.

Algeriassa on käynnissä voimakas säästöpolitiikka, joka on seurausta viime vuosien alhaisesta öljyn hinnasta. Algerian tuloista 90 prosenttia tulee öljystä ja maakaasusta, joten maa on hyvin herkkä maailmantalouden vaikutuksille. Maa on monipuoluedemokratia.

Marokon kehitys muistuttaa Algerian kehitystä. Maata on 80-luvulta asti hallinnut monipuoluedemokratia. Marokon kohdalla kipukohtana on Länsi-Saharan konflikti, ja maa on eronut Afrikan yhteistyöjärjestöstä konfliktin seurauksena, mutta on nyt liittymässä takaisin.

AY-LIIKE JA PAIKALLINEN SOPIMINEN

- **Manu Kivisaari** (mittakirvesmies, konsernikohtainen pääluottamusmies SRV, Helsingin kirvesmiesten ao. 1:n puheenjohtaja)
- **Puhetta johti Tuula Ojala** (pääluottamusmies, JHL).

Paikallinen sopiminen ei ole mikään uusi asia. Muun muassa rakennusalalla on ollut käytäntönä sopia palkoista paikallisesti yli työehtosopimuksen vähimmäispalkkojen. Myös työajoista on perinteisesti rakennusalalla sovittu paikallisesti. Yleinen käytäntö rakennusalalla on se, että tehdään esimerkiksi 4 x 10 tunnin päiviä, jolloin saadaan yksi ylimääräinen vapaapäivä eli ns. ”pitkä viikonloppu”.

Alasta riippumatta työnantaja haluaisi vahvistaa direktio-oikeuttaan. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että jatkossakin paikallisella sopimisella on tarkat raamit siitä, mistä voidaan paikallisesti sopia ja kuka voi paikallisia sopimuksia tehdä. Lisäksi sovittavan asian on tultava työntekijäpuolelta, ei työnantajalta. Työnantajapuolella olisi halua siihenkin, että sopijavastapuoli ei olisikaan luottamusmies.

Ongelmia paikalliseen sopimiseen tuo muun muassa se, että jompikumpi osapuoli ei tiedä, mistä voidaan sopia. Usein tämä ongelma kohdistuu ulkomaalaisiin työntekijöihin. Esimerkiksi hoitoalalle tulee paljon työntekijöitä maista, joissa liittoon kuuluminen voi jopa uhata henkeä. Tällaiset työntekijät eivät välttämättä kuulu Suomessakaan liittoon eivätkä näin ollen ole oikeutettuja luottamusmiehen apuun. Tällaisia työntekijöitä on työnantajan helppo käyttää hyväksi. Usein

ulkomaalaiset työntekijät eivät uskalla kertoa vaikkapa ylipitkistä työvuoroista tai maksamattomista ylityökorvauksista. Valitettavasti useasti varsinkin rakennusalalla ulkomaalaiset työntekijät sopivat työnantajan kanssa palkan alle työehtosopimuksen vähimmäispalkan.

Ongelmia aiheuttaa myös se, että kaikki työnantajat eivät tunne alansa työehtosopimusta. Pahimmassa tapauksessa kumpikaan osapuoli ei siis tiedä, ketkä voivat tehdä paikallisen sopimuksen ja mistä voidaan sopia. Työehtosopimuksessa kuitenkin on selvästi rajattu ne asiat, joista voidaan sopia paikallisesti. Paikallisen sopimisen toinen osapuoli on aina luottamusmies. Paikallinen sopimus on käytännössä lähes aina kaksipuolainen: työnantaja ja luottamusmies sopivat ja työntekijät halutessaan hyväksyvät. Paikallinen sopimus on aina hyväksyttävä kaikilla työntekijöillä, joita se koskee. Jatkossakin työehtosopimuksissa oltava selvät rajat siitä, kuka tekee paikallisen sopimuksen ja mitä siinä voidaan sopia.

Ongelmia ay-liikkeessä aiheuttaa se, että esimerkiksi hoitoalalla on monta liittoa neuvottelemassa työehtosopimuksesta. Autoalalla on muun muassa Insinööriliitto, jolla ei ole minkäänlaisia sopimuksia,

jolloin liittoon kuuluvien etuja ei aja kukaan.

Luottamusmiesten koulutus paikallisesta sopimisesta on ensiarvoisen tärkeää.

Pahimmassa tapauksessa kumpikaan osapuoli ei tiedä, ketkä voivat tehdä paikallisen sopimuksen ja mistä voidaan sopia.

SYYRIAN TILANNE

- Rauhanaktivisti ja tietokirjailija **Reko Ravela**
- Puhetta johti **Sippo Kähmi**.

Konflikti Syyriassa käynnistyi vuonna 2011 alun perin mielenosoituksista kurjistuvia elinolosuhteita vastaan ja esimerkiksi ruuan hintojen noususta ja hallituksen sen varsin väkivaltaisesta tukahduttamisesta. Vähitellen se johti kapinallisten radikalisoitumiseen ja hallituksen otteiden kovenemiseen. Alun perin oppositioliike oli puolustamassa demokratiaa ja vastusti aseellista toimintaa, mutta asenne muuttui konfliktin laajentuessa sodaksi.

Kapinallisen ”maltillisen opposition” riveihin on sittemmin liittynyt muslimien äärijärjestöjen Isisin, Syyrian al-Qaidan ja talibanliikkeen taistelijoita. Näiden liikkeiden tavoitteet eivät enää liittyneet demokratian puolustamiseen. Tilanteesta tekee vielä hankalamman se, että myös ulkovaltat kuten Saudi-Arabia, Qatar, Turkki ja USA sekä Syyrian hallituksen puolella Iran ja Venäjä osallistuvat sotatoimiin.

Sodissa on huomattu, että ensimmäinen joka häviää on totuus. Meille näytetään kuvia kärsivistä lapsista ja hirvittävästä tragedioista. Meidät on ehkä vähän liikaakin vallannut länsimainen käsitys sodan syistä. Molemmiin puolin esitetaan vahvaa propagandaa tilanteesta ja paikka paikoin täysin harhaanjohtavia väitteitä. Kysymys kuuluu, mitä olennaista jätetään kertomatta. Puhutaan jopa kansanmurhista, joihin tosin ehkä syyllistyvät monet osapuolet. Tyypillinen esimerkki on tunnettu tapaus lastenlelujen viejästä, joka kertoi tekevänsä sitä vain puhtaasti humanitääristä syistä. Tosiasiallisesti hän oli yhteydessä Isisin taistelijoihin ja osittain lavasti tapahtumia saadakseen sympatian puolelleen. Sama propagandaongelma koskee kaikkea sodasta tulevaa tiedottamista, jota pääasiassa selostetaan omista näkökulmista.

Sodissa on huomattu, että ensimmäinen joka häviää on totuus.

Syyriassa on ehkä noin kuusi eri osapuolta. Jos ruvetaan puhumaan politiikasta, joudutaan syvälle Syyrian sisäiseen problematiikkaan, mikä on melkoisen vaativaa.

Rauhanliikkeen aktivistin mielestä sota aiheuttaa kaikille osapuolille suunnattomia kärsimyksiä eikä ratkaise yhteiskunnan ongelmia. Pahinta taitaa olla se, että seitsemättä vuotta jatkuneen sotimisen seurauksena kansalaisten keskuuteen on syntynyt vaikeasti voitettavia traumoja, joista eroon pääseminen vie kymmeniä vuosia ja tekojen seurausten korjaaminen on suunnattoman vaikeaa.

Alustuksen pohjalta ja aikana käytettiin runsaasti puheenvuoroja ja esitettiin alustajille kysymyksiä, joihin saatiin asiantuntevia vastauksia.

RAUHANKASVATUSNEUVOLA ELI NORMIKRIITTISELLÄ NÄKÖKULMALLA RAUHAA RAKENTAMAAN

- Opettaja **Hanna Niittymäki**
- Puhetta johti **Eila Pelttari**.

Työpajan ajatuksena oli tuoda arkipäivän rauhan-
kasvatuksellisia ideoita kansalaistarpeeseen.

Ensimmäinen etappi oli oman identiteetin tarkastelu ja omien etuoikeuksien tunnistaminen. Tutkimalla omaa positiota on helpompi hahmottaa, miten epäoikeudenmukaisuus maailmassa ja ihmisten välillä on syy konflikteihin. Epäoikeudenmukaisuutta ja syrjintää on vaikeampi tunnistaa, jos sille ei altistu itse. Sitä on siis harjoiteltava tunnistamaan.

Toinen etappi oli omien arvojen tunnistaminen ja tietoisuuden lisääminen siitä, että arvot ovat muuttuvia ja niihin voi vaikuttaa. On siis syytä pyrkiä jatkuvasti vahvistamaan hyviä arvoja kanssakulkijoissamme.

Kolmas etappi oli dialogisilla menetelmillä vaikuttaminen. On syytä harjoitella hienovaraisempaa, vuorovaikutteisempaa tapaa toisten ajatusten ja arvojen muokkaamisessa. Intämällä ja oman erinomaisuuden toittamisella ei päästä kovinkaan pitkälle.

IDENTITEETTI JA HISTORIA

Teemaryhmä oli osallistava työpajatyypinen eikä niinkään perinteinen asiantuntijan alustus, jonka pohjalta käydään puheenjohtajan ohjaamaa keskustelua.

Alkuun **Hanna Niittymäki** esitteli itsensä: hän on ihminen, nainen, äiti, opettaja, entinen koulukiusattu, punkkari, rauhanaktiivi, suomalainen, keravalainen, ystävä, keski-ikäinen, wannabe-toimittaja ja kirjoittaja, Rauhankasvatusinstituutin ex-työntekijä. Hanna pyysi meitä esittäytymään kertomalla keitä olemme ja mistä sekä kertomaan oman muiston rauhankasvatuksesta.

Osallistujilla oli lapsuudesta vähän muistoja liittyen rauhankasvatukseen. Nähtiin, että sodan jälkeen syntyneiden vanhempien ei ollut tapana keskustella perheen kesken rauhankasvatuksesta. Muistot olivat enimmäkseen aikuisiältä muista yhteyksistä. Esiin nousi muistoja

Kun konfliktia selvitetään, on osapuolten tärkeää tulla aidosti kuulluiksi ja saada itse ehdottaa, miten mahdollinen epäoikeudenmukaisuus voitaisiin sovittaa.

rauhanmarssista ja sodan vastaisesta ajatuksesta, joista yksi kuvaavin oli toteamus "sodan perintö, rauha on oikea ratkaisu". Niittymäki esitti kuvan, joka on jäänyt elävästi mieleen meille jokaiselle. Kuva on Vietnamin sodan uhrista, alastomasta tytöstä joka juoksee tiellä muiden lasten kanssa. Kuva on varmaan monelle ollut ensi kosketus rauhankasvatukseen, ja siitä välittyy ydinsodan uhka. Suurin osa meistä on elänyt kylmän sodan aikaan, jolloin myös

rauhakasvatus sai jalansijan. Silloin sotaan suhtautuminen oli erilaista kuin toiseen maailmansotaan, jolloin Suomessa korostui isänmaan puolustus. Myös talvi- ja jatkosodan jättämät arvet ovat vaikuttaneet rauhanajatteluun.

OMIEN ETUOIKEUKSIEN TUNNISTAMINEN

Harjoitus: Etuoikeuskävely. Ota askel eteenpäin,

- jos pyhäpäiväsi on aina merkattu kalenteriin punaisella.
- jos kukaan ei ole selittänyt kiukkuisuuttasi kuukautisilla.
- jos, voit ostaa kaupasta oman ihosi väristä laastaria.
- jos sinulla on vielä loppukuusta rahaa tilillä.
- jos äidinkieltäsi, uskontoasi ja kulttuuriasi arvostetaan yhteiskunnassasi.
- voit kävellä käsi kädessä rakkaasi kanssa kaupungilla ilman että kukaan ihmettelee.
- voit matkustaa minne tahansa ilman että sinun pitää selvittää kulkuneuvojen esteettömyyttä.

Testi konkretisoi sitä, miten etuoikeutettuja olemme tai emme ole ja toi näkyviin sitä, miten erilaisiin vähemmistöihin kuuluminen voi aiheuttaa eriarvoisuutta. Teimme myös Teflon-testin, jossa pisteytettiin vastaukset siitä, kuinka usein on joutunut elämässään epä mukaviin tilanteisiin tai erityishuomion kohteeksi näiden ominaisuuksien takia: ikä, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, etninen tausta, uskonto, äidinkieli, kansalaisuus ja vamma/terveydentila. Testien tarkoituksena on tunnistaa ja tiedostaa syrjintä ja etuoikeus.

ARVOIHIN VOI VAIKUTTAA

Niittymäki esitteli sosiaalipsykologi **Shalom Schwartzin** ympäri maailmaa kokoamat 60 universaalia arvoa. Etsimme Schwartzin arvokartasta itsellemme viisi läheisintä ja viisi etäisintä arvoa. Arvot on ryhmitelty kartalle teemoittain (universalismi, hyvántahtoisuus, perinteet, tapojen noudattaminen, turvallisuus, valta, menestys, hedonismi, jännitys, itseohjautuvuus). Niittymäki esitteli lisäksi, miten arvoja toteutetaan eri elämän saroilla kuten: perheet, ystävät, koulutus, ikä, media, poliittinen järjestelmä, taloudellinen järjestelmä. Niittymäki totesi myös, että arvoihin on mahdollista vaikuttaa.

Kävimme keskustelua siitä, onko sosiaalisessa mediassa mahdollisuus kehittää empatiakykyjä. Miten välttää väärinkäsityksiä ja kärjistyksiä? Voiko hymiöillä inhimillistä viestejä, kun nonverbaalinen viestintä ei näy.

Keskustelimme myös siitä, miten voisi rakentavasti ja rohkeasti osallistua some-keskusteluihin.

DIALOGISUUS

Teimme vielä Neljän nurkan harjoituksen:

Naapuriisi on muuttanut kiintiöpakolaisperhe. He joutuvat rasistisen häirinnän kohteeksi joidenkin naapurien taholta. Kuinka reagoit: 1. Menet osoittamaan tukeksi perheelle, 2. Menet puhumaan järjeä häiritsijöille, 3. Otat yhteyttä poliisiin, 4. Jotain muuta, mitä?

Kaikki työpajalaiset valitsivat itselleen sopivan nurkan. Nurkkaan kokoontunut ryhmä kävi ensin keskustelua siitä, miksi on valinnut kyseisen vaihtoehdon, jonka jälkeen jokainen nurkka perusteli valintansa muille ryhmille. Perustelujen jälkeen muilla nurkan jäsenillä oli mahdollisuus vaihtaa johonkin toiseen ryhmään. Tässä harjoittelussa kaikkien tulee ottaa mielipide ja kuunnella toisen mielipide, jonka jälkeen on mahdollisuus vaihtaa omaa mielipidettään.

Käytiin läpi dialogisuuden hyveitä: Dialogissa on tärkeää kuunnella ja keskittyä toiseen. Kysy, jos et ymmärrä, mutta älä sisällytä tulkintojasi kysymyksiin. Ei pidä olettaa vaan pyrkiä ymmärtämään toista.

Lopuksi Niittymäki esitteli vielä restoraatiivista sovittelua. Verson eli vertaissovittelun elementit ovat: kohtaaminen, osallisuus, korjaaminen, hyvittäminen, luottamuksen palauttaminen, tulevaisuussuuntautuneisuus, yhteisön jäseneksi palautuminen ja oppiminen.

Kun konfliktia selvittää, on osapuolten tärkeää tulla aidosti kuulluiksi ja saada itse ehdottaa, miten mahdollinen epäoikeudenmukaisuus voitaisiin sovittaa.

Muistuttaakseen meitä siitä, että nuorissa on tulevaisuus ja että jokainen kohtaaminen voi olla rauhankasvatuksellinen, Niittymäki lopetti esityksensä Gandhin sanoihin:

”Jos minun on tarkoitus olla heidän todellinen opettajansa, minun pitäisi kyetä koskettamaan heidän sydämiään. Minun pitäisi voida jakaa heidän ilonsa ja surunsa. Minun pitäisi auttaa heitä ratkaisemaan kohtaamiaan ongelmia ja minun pitäisi ottaa käyttöön oikea kanava – heidän nuoruutensa kuohuvat henkäykset.”

YHTEISKUNNALLINEN ILMAPIIRI AY-LIIKKEEN HAASTEENA

- Suomen elintarviketyöläisten liiton puheenjohtaja **Veli-Matti Kuntosen**
- JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine**
- Superin puheenjohtaja **Silja Paavola**
- Tehyn puheenjohtaja **Rauno Vesivalo**
- Rakennusliiton tiedotuspäällikkö **Heikki Korhonen**
- Keskustelua veti JHL:n aluepäällikkö **Hannu Repo**.

Hannu Repo painotti pohjustuksessaan ajankohtaisia kysymyksiä, kuten nuorten syrjäytymistä ja uuden maakuntahallinnon perustamisella rakentuvan soten uhkia. Hänestä pitäisi enemmän ponnistella yhteisen hyvän eteen. Hallituksen ykköstavoitteisiin ei näytä kuuluvan hyvinvointivaltion puolustaminen, ja hallituksen toiminta on törmännyt usein perustuslain yhteydessä seinään. Hallitusohjelman kolmen miljardin euron tuottavuustavoite ei näytä olevan toteutumassa. Tulevat kuntavaalit vaikuttavat tuleviin poliittisiin päätöksiin, joten äänestämisen kannattaa. Suuren muutosten edessä JHL:ssä keskitytään sekä koulutukseen että alueelliseen toimintaan, jossa aluetoimitsijat ovat entistä kiinteämmin aktiivien kanssa yhteistoiminnassa. Kilpailukyky sopimus merkitsee julkisissa palveluissa keskimäärin 1000 euron siirtymistä vuosittain työntekijältä työnantajalle.

SEL:n **Veli-Matti Kuntosen** mukaan alalle on ominaista prosessityöhön liittyvä käsityö. Kilpailukyky sopimuksen mukaista työajan pidennystä ei alalla hyväksytty. Kauppojen aukioloaikojen vapauttamisen

seurauksena osa-aikaiset ja epätyypilliset työsuhteet ovat lisääntyneet. Kysynnän siirtymisestä viikonloppuihin aiheutuu muutoksia työhön ja julkisen sektorin palveluihin. Työn tekemisen rytmi muuttuu ja rasittavia työaikoja on tarpeen kompensoida lyhyempinä työvuoroina. Laki ei anna riittävää turvaa, vaan ay-liikkeen tulee puolustaa työntekijää etenkin nollasopimuksilta ja estää eriarvoistuminen. Tulonjakokysymys yhteiskunnallisen rauhan ylläpitäjänä on tärkeimpiä ay-liikkeen tavoitteita.

Liitoilla on korkean järjestäytymisen myötä tehtäviä yhteiskunnallisina vaikuttajina muun muassa lainsäädännön valmistelussa ja kotimaisuuden edistämässä. Järjestäytymisastetta tulee puolustaa aktiivien apuna, jotta sopimustilannetta voidaan parantaa. Työllisyyden kasvu on epätodennäköistä ja sitä on vaikea ennustaa. Vaikka uusi keskusjärjestöhanke ei toteutunutkaan, voidaan yhteistyötä lisätä liittojen välillä esimerkiksi koulutuksen muodossa.

Vaikuttaminen koko jäsenistön avulla on tehokkain tapa estää populismin leviäminen. Julkinen sektori on alamässä valinnanvapauden tullessa voimaan. Kriisien yhteydessä on huoltovarmuus tärkeää ja se voidaan varmistaa toimivalla alkutuotannolla ja omalla elintarvikeketjulla.

JHL:n puheenjohtajan **Päivi Niemi-Laineen** mukaan vuonna 2015 valtaan tulleen oikeistohallituksen yhtenä arvona on ollut yksilökeskeisyys. Maakuntahallinnon ja soten rakentaminen sekä valinnanvapauden

Kilpailukyky sopimus merkitsee julkisissa palveluissa keskimäärin 1000 euron siirtymistä työntekijältä työnantajalle.

Vasemmalta: Silja Paavola, Päivi Niemi-Laine, Veli-Matti Kunttonen, Rauno Vesivalo ja Hannu Repo.

korostaminen haastavat ay-liikkeen, joka puolustaa julkisen palvelun ja työn arvoa. Hallituksen ideologian mukaisen yksityistämisen seuraukset ovat aiheuttaneet Ruotsissakin vaikeita ongelmia yritysten veronmaksuvälttelyn ja kustannustason ennakoimattoman kasvun vuoksi. Palveluiden palauttaminen yksityiseltä tuottajalta julkiseen palvelutuotantoon on erittäin vaikeaa. Laskun tästä maksaa yhteiskunta myöhemmin. Palveluiden kilpailuttaminen on vaativaa ja niiden järjestäminen eri osissa Suomea vaatii erilaisia ratkaisuja. Mahdollista maakuntahallintoakin tulisi kokeilla ennen päätösten tekemistä, jottei pirstaloida palveluita.

JHL:ssä tutkitaan tätä muutosta perusoikeuksien näkökulmasta: miten palvelut voitaisiin parhaiten turvata lapsille, vammaisille ja vanhuksille tulevaisuudessa. Oikeus saada palvelua on poljettu talousnäkökulman jalkoihin. Nuorten mahdollisuudet päästä koulutukseen ja saada työtä heikkenevät huomattavasti tulevaisuudessa, koska ammatillinen koulutus on jäämässä hallituksen ohjelmassa ilman riittävää rahoitusta. Hallituksen tavoite

Ay-liike on ollut neuvotteluissa pitkään sovittelijan roolissa ja sillä tulee olla edelleen voimassa yhteinen tavoite – heikompaa ei jätetä.

saada kikysopimuksella aikaan tuottavuutta ja uusia työpaikkoja herättää ihmetystä. Päätäjät ovat tekemässä

Suomesta halpatuotantomaata, jota vastaan ay-liike taistelee ja huolehtii siitä, ettei sosiaaliturvasta tehdä palkan jatketta. Nollasopimukset eivät ole perusteltuja ja palkalla on voitava tulla toimeen.

Työntekijät voivat vaikuttaa yhteiskunnallisesti edustajina työryhmissä ja yt-elimissä ja liitto järjestää koulutusta tähän. Ay-liike on ollut neuvotteluissa pitkään sovittelijan roolissa ja sillä tulee olla edelleen voimassa yhteinen tavoite – heikompaa ei jätetä.

Superin **Silja Paavolan** mielestä suurin ongelma ja haaste on sote ja maakuntahallinto. Ne muuttavat työtä, ja yhtiöittämisspakko sekä rahoituksen järjestäminen maankuntiin ovat merkittäviä avoimia kysymyksiä. Valinnanvapaus merkitsee hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden alasajoa. Oikeuskansleri **Jonkan** kannanotot toivat esiin valmistelussa olevien lakien suuren määrän ja puutteellisen lainvalmistelun. Heijastukset esimerkiksi hoitajamitoitukseen vaativat arviointia. Työ

on muuttunut entistä vaativammaksi ja tukihenkilöstön väheneminen on kasvattanut vastuita. Asiakas kärsii tästä eniten. Hoito- ja hoivatyöstä jäädään entistä useammin työkyvyttömyyseläkkeelle tuki- ja liikuntaelinsairauksien vuoksi. Tässä ay-liikkeellä on vaikuttamisen paikka.

Kilpailukyky sopimuksen yhteydessä uhattiin julkisten palveluiden pitkien lomaoikeuksien lyhentämisellä. Vientiteollisuutta ja julkista sektoria ei tule asettaa vastakkain. Hallituksen leikkaukset ovat kohdistuneet köyhiin naisiin. Sen sijaan tulisi olla käytössä erillinen matalapalkkaerä "naispalkka" naisille ja ottaa käyttöön perhevapaita, joita miehetkin voivat käyttää.

Ay-liike on saanut paljon aikaan menneiden vuosikymmenten aikana. Ilman taistelua ei ole saavutettu nykyisiä palkka- ja sosiaalietuja. Taistelu ei ole lopussa, vaan liittojen tulee olla yhdessä työntekijöiden tukena työpaikoilla ja tavoitettavissa eri tavoin. Liitot kouluttavat paljon ja nuoret on saatava mukaan toimintaan. FinUnions on suomalaisten palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n, STTK:n ja YTN:n yhteinen edustusto EU:ssa, ja kaikkien ammattiliittojen tulisi olla siinä mukana. Tulee muistaa, että yleinen työttömyyskassa ei neuvottele työehtosopimuksista eikä ristiriitatilanteissa työpaikoilla. YTK ei ole ammattiliitto!

Tehy on STTK:n suurin jäsenliitto 160 000 jäsenellä, joista 80 prosenttia on töissä julkisella sektorilla. Puheenjohtaja **Rauno Vesivalo** sanoi, että ay-liike on tehnyt aina työtä yhdessä parantaakseen työehtoja. Hallituksen ideologinen maakunta- ja sotehanke kaipaa korjausta. Vaikka sotea on suunniteltu kymmenen vuotta, tässä valinnanvapausmuodossaan se romuttaa julkiset palvelut. Kuntaliitoksia on varmaan edessä. Henkilöstön työsuhteen ehdot ja työn laatu tulee turvata sotessa. Vain henkilöstön avulla sotella on mahdollisuus onnistua. On aihetta verokapinaan, mikäli verorahat alkavat valua ulos Suomesta.

Ilmapiiri on koventunut ja ay-liike halutaan nujertaa ja panna polvilleen. Hallituksen tulee pysyä poissa työmarkkinapöydistä kolmikantaa lukuun ottamatta ja edistää kaikkien edun mukaista sopimusyhteiskunnan olemassaoloa. Sopimusjärjestelmää voidaan uudistaa, mutta perusoikeuksiin kuuluva oikeus lakkoon on säilytettävä. Liittojen tulee olla näkyviä työpaikoilla ja apua tulee tarjota. Nuorille ei ehkä ole osattu kertoa, mitä

ay-liike on saavuttanut ja mitä liike merkitsee. Aktiivien koulutus on vastakin laajaa myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen osalta.

Vesivalosta on juuri nyt vaikea arvioida, onko kilpailukyky sopimuksen seurauksena tulossa työvoiman vähennyksiä. Eläköityminen on tällä hetkellä runsasta, ja tarve on työllistää useita tuhansia uusia työntekijöitä. Vaaleissa kannattaa äänestää, mikäli haluaa vaikuttaa. Hallituksen toiminta antaa hyvän ponnen sille, ettei samoja henkilöitä valita uudelleen.

Rakennusliiton tiedotuspäällikkö **Heikki Korhonen** kertoi liiton uudistamistyöstä työmarkkinoiden muuttuessa muun muassa maahanmuuton vuoksi. Suomessa asiat ovat keskimäärin hyvin. Ulkomaisen työvoiman määrä on laskenut rakennusalalla viime vuosina, vaikka verorekisterissä on 1,2 miljoonaa työntekijää. Veroja Suomeen maksavat lähes kaikki, koska työnantajamaksut ovat alemmat täällä kuin esimerkiksi Virossa. Tällä hetkellä ulkomaalaisia on korkeintaan 20 prosenttia työvoimasta. Suurin ongelma on alalle koulutettujen

työllistyminen, noin puolet valmistuneista pääsee töihin. Liiton tavoitteena onkin edistää ripeämpää työllistymistä. Hidas ja vaikea työllistyminen on yleinen ja koko yhteiskuntaa koskeva ongelma. Syrjäytyminen on uhka nuorille. Sinänsä työttömyysjaksot ovat lyhyitä ja kausiluonteisia. Rakennusalan töissä on joitakin työvaiheita, joihin tällä hetkellä ei löydy ollenkaan tekijöitä Suomesta.

Yksi huonoimmista asioista on Korhosen mielestä eläkeiän nosto, josta sovittiin kolmikannassa. Hallituksen jäsenten historian tuntemus lienee heikko, ja se vaikuttaa hallituksen kykyyn tehdä hyviä päätöksiä. On myös vaikeaa ennakoita, minkälaisia direktiivejä EU:ssa säädetään ja mitkä vaikutukset niillä on. Vaikuttaminen yhteiskunnallisiin päätöksiin on ay-liikkeen tärkeä tehtävä.

Liittojen tilanteet ovat erilaisia eri maissa. Muun muassa Saksassa ja Ruotsissa liitot ovat vaikeassa tilanteessa, koska neuvottelemalla ei ole kyetty kehittämään lainsäädäntöä. Suomessa sopimisen kulttuuri on tässä suhteessa onnistunut aikaisemmin hyvin. Esimerkkinä toimivasta neuvottelukulttuurista on veronumeron saaminen henkilökorttiin, vaikka ensin ajatus tyrmättiinkin.

On aihetta verokapinaan, mikäli verorahat alkavat valua ulos Suomesta.

SUOMI 100 VUOTTA – MILLAINEN YHTEISKUNTA ON RAKENNETTU

- Lapsiasiavaltuutettu **Tuomas Kurttila**
- Väestöliiton monikulttuurisuuden asiantuntija **Mina Zandkarimi**
- Keskustelua veti Työpaikkojen rauhantoimikunnan puheenjohtaja **Tanja Pelttari**.

Mina Zandkarimin edustaman Väestöliiton monikulttuurisen osaamiskeskuksen toiminnan tavoitteena on perhelähtöisen kotouttamistyön kehittäminen ja siihen vaikuttaminen. Onnistunut kotoutuminen on edellytys toimivan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentumiselle.

Tuomas Kurttila valittiin vuonna 2014 lapsiasiavaltuutetuksi. Hänen yhtenä tehtävänä on toimia lasten äänen vahvistajana sekä vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan puhumalla muun muassa lasten puolesta. Tilaisuudessa keskustelu kulki muutamien lasten äänellä kerrottujen tarinoista 1930-luvulta nykyhetkeen, ja alustajat peilasivat yhteiskuntamme kehitystä sekä haasteita erityisesti lasten ja perheiden tilanteen kautta.

Ensimmäiseksi kuulumme huutolaislapsen tarinan 1930-luvun Suomesta. Suomalaisesta yhteiskunnasta puuttuivat tuohon aikaan järjestelmät, jotka olisivat olleet perheiden tukena kohdattaessa erilaisia kriisitilanteita.

Historiallisessa mittakaavassa ajasta, jolloin lapsia kaupattiin perheisiin sen mukaan kuka halvimmalla heidät hoiti, on kulunut vain lyhyt aika – alle sata vuotta. Keskustelussa nousi esille myös se, että Suomen huutolaislasten tilanteessa on paljon samankaltaisuutta tämän päivän pakolaisten aseman kanssa.

Suomessa rakennettiin lainsäädäntöä vuosikymmenten aikana, mutta 1960-luvulta alkaen naisten asemaan kiinnitettiin erityistä huomiota. 1970- ja 1980-luvulla tehtiin monia merkittäviä lakiuudistuksia, jotka paransivat perheiden ja etenkin lasten asemaa.

SUBJEKTIIVISEN PÄIVÄHOITO-OIKEUDEN RAJAAMINEN ERIARVOISTAA LAPSIA

Toinen tarina kertoi 1990-luvun Suomesta, ajasta, jolloin Suomessa oli lama. Kurttila korosti tarinassa kuuluvaa toivon ääntä, sillä lasten asemaa kuitenkin turvasivat lapsiperheille suunnatut palvelut ja tukijärjestelmät. Keskustelussa nousi esille etenkin subjektiivisen päivähoito-oikeuden merkitys. Subjektiivista päivähoito-oikeutta ajettiin Suomessa sinnikkäästi ja lopulta se saatiin voimaan. Tämä oikeus takaa sen, että lapset

saavat varhaiskasvatusta vanhempien työtilanteesta tai perheen varallisuudesta riippumatta, ja samalla poistuu tilanne, jossa naiset ovat työmarkkinoilla heitto-pusseina.

Suomi on tällä hetkellä rikkaampi maa kuin koskaan aikaisemmin, mutta silti lapsen oikeus subjektiiviseen päivähoitoon on rajoitettu vain 20 tuntiin viikossa. Kurttila oli erityisen huolissaan siitä, kuinka rajaaminen eriarvostaa sekä leimaa lapsia, mikäli kotona olevan lapsen on mahdollista saada hoitopaikka vain sosiaalisin tai lapsen kehityksen turvaavin perustein.

Laman seurauksena on lapsiperheiden palveluita ja tukia leikattu huomattavasti, eikä niitä ole missään vaiheessa korjattu takaisin lamaa edeltävälle tasolle. Päinvastoin viime vuosien aikana on leikkauksia tehty lisää, mikä on ennen kaikkea ollut lapsia eriarvostavaa. Lapsiperheiden kotipalvelu ja subjektiivinen päivähoito-oikeus ovat kuitenkin olleet nimenomaan ennalta ehkäisevää palvelua ja sillä on suora vaikutus tulevaisuuden talouteen. Sekä alustajat että yleisö pitivät subjektiivisen päivähoito-oikeuden palauttamista koskemaan kaikkia lapsia kokopäiväisesti merkittävänä ja tärkeänä asiana, joka vaikuttaa eniten yhteiskunnallisena tasa-arvokysymyksenä.

PERHEENYHDISTÄMISEN MAHDOTTOMAT RAJAT

Viimeisenä kuulimme yksin tulleen alaikäisen turvapaikanhakijan tarinan vuodelta 2016. Zandkarimi totesi, että Suomen monikulttuuristuu joka tapauksessa, ja maahanmuuttajien kohtaamat asenteet ratkaisevat sen, kuinka

Huutolaislapsia
kaupattiin
Suomessa
alle sata vuotta
sitten.

he integroituvat yhteiskuntaan. Hän muistutti avaimen ennakkoluulojen poistamiseen olevan tasa-arvo, keskinäinen vuorovaikutus ja keskustelu. Ilman aitoa suvaitsevuuutta eivät uussuomalaiset voi asettua tiiviisti Suomeen ja toimia yhteiskunnassa kokonaisvaltaisina ja aktiivisina jäseninä. Kotoutumisen tulee olla aitoa ja koko perhettä tulee auttaa kotoutumaan.

Keskustelussa pohdittiin, mitä yhteiskunnastamme ja sen arvoista kertoo se, että turvapaikanhakijoita palautetaan turvattomiin maihin, saati tapa puhua ja kohdella maahanmuuttajia arjessa.

Tilanteessa, jossa lapsi joutuu asumaan toisessa maassa ilman perhettään, ei voida aidosti auttaa lasta kasvamaan tasapainoiseksi aikuiseksi. Perheenyhdistäminen on Suomessa kuitenkin tehty käytännössä mahdottomaksi voimassa olevalla toimeentulovaatimuksella. Tämä tarkoittaa sitä, että kun oleskeluluvan saanut hakee yhden aikuisen maahantuloa, tulee hänellä olla 1700 euron nettotulot kuukaudessa. Nämä toimeentulo vaatimukset ovat voimassa myös alaikäisten kohdalla. Alaikäisen lapsen hakiessa perheenyhdistämistä ja esimerkiksi äitinsä, isänsä sekä yhden sisaruksen pääsyä Suomeen se tarkoittaisi sitä, että hänellä tulee olla 2 900 euron nettotulot. Useampi salissa totesikin, että jotta alaikäinen saisi perheen luokseen, on häneltä vaadittava nettotulo sen suuruinen, ettei heillä palkka riittäisi siihen. Kurttila sanoi osuvasti, ettei kyse ole käsittämättömästä vaan yksinkertaisesti kuvottavasta päätöksestä.

TANJA PELTTARI

Työpaikkojen rauhantoimikunta järjestää lokakuussa neljän päivän seminaarimatkan Pietariin.

Matkaan lähtee silloin useampi kymmenen aktiivista eri puolilta Suomea. Pietarissa käymme työpaikkavierailulla, tapaamme paikallisia ay-aktiiveja, osallistumme rauhanseminaariin ja nautimme illanvietosta paikallisten aktiivien kanssa. Tärkeä osa vierailua

LÄHDE AY-MATKALLE
PIETARIIN
12.–15.10.2017

ovat myös varsinaisen ohjelman ulkopuolelle sijoittuvat kansalaisjärjestötapaamiset ja tutustuminen suurkaupunkiin sekä suomalaisten ay-aktiivien kesken käytävät keskustelut ja pohdinnat. Myös kulttuurista nauttimiseen on aikaa.

Lisätietoa: tprtmk@gmail.com ja www.rauhanpuolustajat.org/ rauhantoimikunta